Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Bałkany w kulturze Zachodu (Wykład), PG_00189272		
Kierunek studiów	Studia bałkańskie (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Studiów Klasycznych i Slawistyki -> Zakład Slawistyki i Studiów Bałkańskich		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Anita Gostomska	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	43.0	75

Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów ze sposobami recepcji Bałkanów w kulturze zachodniej, ze szczególnym uwzględnieniem obrazów stereotypowych oraz wyobrażeń, sytuujących Bałkany wraz z ich mieszkańcami na peryferiach Europy i cywilizacji, a także uwarunkowań (m.in. historycznych) tych stereotypów. Przedstawienie wybranych tekstów literackich oraz materiałów filmowych, ilustrujących przedmiotowe zagadnienie.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SBAŁL3_W10] Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym podstawowe pojęcia filozoficzne, etyczne i społeczne, a także fundamentalne dylematy ludzkiej egzystencji odzwierciedlone w literaturach, historii i kulturze krajów bałkańskich.	Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W09] Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym kluczowe dylematy tożsamościowe, religijne i polityczne , determinujące historyczne oraz współczesne relacje międzykulturowe na Półwyspie Bałkańskim	Student: - jest gotów do przyjmowania odpowiedzialności za własne decyzje oraz prace zespołu, realizując zadania związane z badaniem powiązań między kulturą bałkańską z zachodnioeuropejską (K_K02);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_U01] Potrafi – w języku polskim lub jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wyszukiwać, analizować i krytycznie oceniać teksty kultury oraz zjawiska społeczne z obszaru Półwyspu Bałkańskiego, odnosząc je do uniwersalnych dylematów moralnych i egzystencjalnych i wykorzystując zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.	Student: - posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu kontaktów kulturowych między państwami bałkańskimi a krajami Europy Zachodniej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U08). - jest gotów do wypełnienia roli zawodowej pracownika firm funkcjonujących na polskim i zachodnioeuropejskim rynku pracy, współpracujących z krajami bałkańskimi w zakresie promocji literatury i kultury (K_K05).	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SBAŁL3_K01] Jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat Bałkanów oraz ich języków, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić.	Student: - jest gotów do przyjmowania odpowiedzialności za własne decyzje oraz prace zespołu, realizując zadania związane z badaniem powiązań między kulturą bałkańską z zachodnioeuropejską (K_K02);	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SBAŁL3_W13] Ma zaawansowaną wiedzę na temat języków Bałkanów i basenu Morza Śródziemnego, ich kompleksowej natury, złożoności i historycznej zmienności, a także rozpoznaje i rozumie rządzące nimi prawidłowości oraz wciąż kształtujące je zmiany.	Student: - posiada wiedzę na temat współczesnej sytuacji geopolitcznej krajów bałkańskich (K_W13).	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W08] Posiada zaawansowaną wiedzę na temat specyfiki krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historii i wzajemnych relacji oraz systemów prawnych i uwarunkowań ekonomicznych.	Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_W06] Zna wybraną, zaawansowaną terminologię z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa, w języku polskim oraz jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim).	Student: - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz ich powiązaniach z kulturą Zachodu (K_W10);	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_U06] Potrafi porozumiewać się w języku polskim, jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wykorzystując różne kanały i techniki komunikacyjne – ze specjalistami z obszaru nauk o kulturze i religii, nauki o sztuce, literaturoznawstwa i językoznawstwa.	Student: - potrafi komunikować się, również w językach obcych, z otoczeniem i merytorycznie argumentować, uzasadniając swoje stanowisko (K_U05);	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

<table>
<tr><td>Treści przedmiotu</td><td>Problematyka wykładu: Bałkany realia geograficzne i historyczne;

Bałkany pomiędzy Wschodem a Zachodem;

Bałkany wobec orientalizmu i bałkanizmu;

Bałkany w dyskursie postkolonialnym (kolonizacje europejskie i osmańskie); peryferyjność/marginalizacja Bałkanów;

Bałkany wyobrażone polskie wyobrażenia Bałkanów; bałkanizacja; mity i stereotypy dotyczące Bałkanów.</td></tr>
<tr><td>Wymagania wstępne i dodatkowe</td><td>brak</td></tr>
<tr><td>Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się</td><td>
<table>
<tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr>
<tr><td>Obecność i aktywna postawa na zajęciach</td><td>80.0%</td><td>40.0%</td></tr>
<tr><td>pozytywny wynik egzaminu pisemnego w postaci testu (otwartego lub/i wyboru) lub egzaminu ustnego (zależnie od wyboru formy zaliczenia)</td><td>51.0%</td><td>60.0%</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Zalecana lista lektur</td><td>Podstawowa lista lektur</td><td>

M. Bobrownicka, Pogranicza w centrum Europy, Kraków 2003.
M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013.
I. Čolović, Bałkany terror kultury, przeł. M. Petryńska, Wołowiec 2014.
I. Čolović, Polityka symboli: eseje o antropologii politycznej, przeł. M. Petryńska, Kraków 2001.
B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007.
R.D. Kaplan, Bałkańskie upiory. Podróż przez historię, przeł. J. Ruszkowski, Wołowiec 2010.
R.D. Kaplan, W cieniu Europy. Dwie zimne wojny i trzydziestoletnia podróż przez Rumunię, a nawet dalej, przeł. R. Pucek, Wołowiec 2017.
M. Koch, My i Oni, Swój i Obcy. Bałkany XX wieku z perspektywy kolonialnej i postkolonialnej, Porównania 2009, nr 6.
E. Said, Orientalizm, przeł. M. Wyrwas-Wiśniewska, Poznań 2005.
M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008.
Węzeł bałkański, red. J. Piekło, S. Wilkanowicz, Kraków 1999.
inne.

studiowana samodzielnie przez studenta:

Postkolonializm [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik. Kraków 2006.
M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013.
B. Jezernik , Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007.
M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008.
inne.

</td></tr>
</table>

	Uzupełniająca lista lektur	• M. Babić, Bałkanizacja czy europeizacja? Bośnia i Hercegowina w perspektywie europejskiej, [w:] Konflikty narodowe i europejskie aspiracje państw bałkańskich, red. M. Filipowicz, Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej (rok IX, zeszyt 2), Lublin 2011. • M. Chaszczewicz-Rydel, Między wierzchołkami trójkąta bałkańskiego o porządkowaniu wojennej rzeczywistości przez polskich reportażystów, [w:] Południowa Słowiańszczyzna w literaturze polskiej XIX i XX wieku, Seria Obrazy kultury polskiej, red. K. Stępnik, M. Gabryś, Lublin 2009. • M. Dąbrowska-Partyka, Literatura pogranicza, pogranicza literatury, Kraków 2004. • M. Dąbrowski, Swój Obcy Inny. Z problemów interferencji i komunikacji międzykulturowej, Warszawa 2001. • Inny, inna, inne. O inności w kulturze, red. M. Janion, C. Snochowska-Gonzalez, K. Szczuka, Warszawa 2004. • M. Janion, Niesamowita Słowiańszczyzna, Kraków 2006. • Kategoria Europy w kulturach słowiańskich, red. T. Dąbek-Wirgowa, A. Makowiecki, Warszawa 1992. • A. Kola, Bałkany mapa symboliczna, Przegląd Polityczny 2008, nr 89. • A. Kola, Europa w dyskursie polskim, czeskim i chorwackim. Rekonfiguracje krytyczne, Toruń 2011. • A. Koseski, W bałkańskim tyglu, Pułtusk 2002. • E. Kuźma, Mit Orientu i kultury Zachodu w literaturze XIX i XX wieku, Szczecin 1980. • K. Lachowicz, Stereotypy a badania obrazu innych grup etnicznych w literaturze. Uwagi teoretyczne, Slavica Iuvenum X, Universitas Ostraviensis 2004. • J. Markowska, Bałkany określenie medialne czy region geograficzny? Prace i Studia Geograficzne 2010, t. 44. • L. Moroz-Grzelak, Polska wizja bałkańskiej przestrzeni terytorialnej w kontekście pojęcia kocioł bałkański, Slavia Meridionalis 2007, t. 7. • Muzułmanie w Europie. Bogactwo różnorodności czy źródło konfliktów, red. M. Widy-Behiesse, Warszawa 2011. • Narodowy i ponadnarodowy model kultury. Europa Środkowa i Półwysep Bałkański, red. B. Zieliński, Poznań 2002. • Południowa Słowiańszczyzna w literaturze polskiej XIX i XX wieku, red. K. Stępnik, M. Gabryś, Lublin 2010. • W. Sajkowski, Obraz ludów bałkańskiego wybrzeża Adriatyku we Francji epoki Oświecenia, Poznań 2014. • J. Sujecka, Przestrzeń jako metafora w dialogu pojęć między Bałkanami i Europą. Czy Europa jest metaforą dla Bałkanów?, Studia Litteraria Polono-Slavica 2008, nr 8. • G. Szwat-Gyłybowa, O szczególnym przypadku przemilczenia w relacjach Bułgara z Europą, [w:] Przemilczenia w relacjach międzykulturowych, red. J. Goszczyńska, G. Szwat-Gyłybowa, Warszawa 2008. • G. Szwat-Gyłybowa, Stereotyp Turka w piśmiennictwie bułgarskim XIX stulecia a grzechy europejskiego orientalizmu, [w:] Kategoria narodu w kulturach słowiańskich, red. T. Dąbek-Wirgowa, A.Z. Makowiecki, Warszawa 1993.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.